

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az ifj. dr. Hamar Sándor ügyvéd által képviselt felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt OMMF Elnöke alperes ellen közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságon megindított és ugyanezen bíróság 1.M.95/2010/5. számú ítéletével elbírált perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 1.M.95/2010/5. számú ítéletét abban a részében, amelyben az alperes másodfokú határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően megváltoztatta, és a bírság összegét 1.700.000 forintra csökkentette, nem érinti, ezt meghaladó részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint + 2000 (kettőezer) forint Áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

Az alperes elsőfokú hatósága 2009. július 3-án helyszíni ellenőrzést tartott a s.-i külterület gyümölcsös munkaterületen, amelynek eredményeként meghozott határozatában megállapította, hogy a felperes és 13 munkavállaló között 2009. július 1. és 3. között, további 4 munkavállaló tekintetében pedig 2009. július 2-án és 3-án munkaviszony állott fenn. A 13 fő írásba foglalt munkaszerződés és bejelentés nélkül történő foglalkoztatása miatt az elsőfokú hatóság a felperest 3.400.000 forint munkaügyi bírsággal sújtotta, és a munkavállalókat érintően az APEH felé történő bejelentésre kötelezte.

A határozat indokolása szerint a munkaterületen sárgabarackot szedő munkavállalók valamennyien rendelkeztek AM-könyvvel, amelyeket a

megjelölt napokon dr. U. Gy.-né ugyan kitöltötte és az alkalmi munkavállalókról nyilvántartó lapot is vezetett, azonban ehhez a munkáltató részéről írásbeli meghatalmazással nem rendelkezett, az AM könyveket a munkáltatói jogkör gyakorlója nem írta alá, és elmaradt a közteherjegyek beragasztása.

Az elsőfokú hatóság nem fogadta el, hogy a felek között az alkalmi munkavállalói könyvvel való foglalkoztatásra irányuló megállapodás érvényesen létrejött, és a foglalkoztatást annak jellemző ismérvei alapján munkaviszonynak minősítette. A határozat tartalmazza, hogy a bírság összegének megállapításánál az elsőfokú hatóság a jogszabály megsértésével okozott jogellenes állapot időtartamát, az okozott hátrány nagyságát, a megsértett jogszabályi előírások számánál egy jogszabályi rendelkezést, nevezetesen a bejelentési kötelezettség megsértését, és 17 érintett munkavállalót vett figyelembe. Az indokolás szövegkiemeléssel tartalmazza, hogy a munkáltató az ellenőrzés során nem tanúsított együttműködő, jogkövető magatartást.

Az elsőfokú határozat ellen bejelentett fellebbezésében a felperes arra hivatkozott, hogy dr. U. Gy.-né az AM könyvek kitöltését mint a felperessel főállásban álló adminisztrációs ügyintéző végezte, a jelenléti ívek és a regisztrációs lap is ki volt töltve Mindezek bizonyítják, hogy nem fekete foglalkoztatás volt a szándéka. A munkáltató aláírása és a közteherjegyek beragasztása abból a téves jogértelmezésükből fakadt, hogy az több napos foglalkoztatás esetén az utolsó napon esedékes. Utalt arra, hogy a munkavállalókat időközben munkaszerződéssel foglalkoztatott munkaviszonyban lévőként bejelentette, a járulékokat befizette, ezért a bírság elengedését, másodlagosan annak mérséklését kérte.

Az alperes másodfokú hatósága megállapította dr. U. Gy.-nak az AM könyvek kitöltésével kapcsolatos jogosultságát, mivel az hozzátartozott a munkaköréhez, a munkavállalók alappal következtethettek az eljáró személy jogosultságára, és az alkalmi foglalkoztatásban való megállapodást a munkáltatói jogkör gyakorlója elismerte. A tényállás ily módon történő módosítása ellenére az AM könyvek hiányos kitöltésével összefüggésben az Mt. 76. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Art. 16. § (4) bekezdésében előírtak (írásbeli munkaszerződés, foglalkoztatás bejelentése) elmulasztása miatt egyetértett az elsőfokú hatóság jogi álláspontjával, és határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes a jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt benyújtott keresetében elsődlegesen a kiszabott bírság mérséklését, másodlagosan - a tényállás felderítetlensége miatt - annak az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és a közigazgatási szerv új eljárásra

kötelezését kérte.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy mulasztásának oka csupán téves jogértelmezésből fakadt, munkaügyi szabálysértést korábban sem követett el, és a jogszabály szerinti maximumot megközelítő összegű bírság kiszabása során az alperes a mérlegelés szempontjait nem kellő súllyal értékelte. Vitatta, hogy az ellenőrzés során nem tanúsított együttműködő és jogkövető magatartást.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, mivel a felperes a jogszabálysértés tényét elismerte, és az elkövetett jogszabálysértés súlya, valamint az eljárás során tanúsított magatartása a kiszabott bírság mértékét megalapozta.

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság az 1.M.95/2010/5. számú ítéletében az alperes 9040-4/2009-5010. számú határozatát - az MÜ.4483/32/2009-2007. számú elsőfokú határozatra kiterjedően megváltoztatta, és a munkaügyi bírság összegét 1.700.000 forintban állapította meg.

Az ítélet indokolása szerint az alperes a bírság kiszabásának alapjául szolgáló tényállást megfelelően felderítette, e körben a munkaügyi bíróság ellentmondást nem tárt fel. Az alkalmi munkavállalás jogszabályi feltételei teljesülésének hiányosságai miatt a foglalkoztatás alperes általi minősítésével is egyetértett.

Ugyanakkor értékelte a felperes felelősségét mentő körülmények nem kellő súllyal történő számbavételét, mellyel összefüggésben a tényállás „tisztázatlanságát” a felperes alappal nehezményezte. A felperesnél nem valamilyen szándékolt illegális foglalkoztatásra készültek, hiszen az azzal megbízott munkatárs az AM könyvek kitöltését megkezdte, és az alkalmi foglalkoztatás hiányának megállapításához adminisztrációs mulasztás vezetett. A viszonylag rövid ideig tartó jogszabálysértő helyzet nem okozott jelentős érdeksérelmet a munkavállalóknak, és az adminisztrációs előkészületek alapján vélelmezhető, hogy a jogkör gyakorló szándékozott a hiányt orvosolni.

A munkaügyi bíróság mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (Met.) 7. § (5) bekezdése szerint kiszabható bírság maximális összegét meghaladó összeg a felperes felelősségét részben mentő körülményekre figyelemmel eltúlzott. Kitért arra, hogy a határozatok nem részletezték, miben valósult meg a felperesnek az ellenőrzés során tanúsított együttműködést nélkülöző magatartása, és mivel ezzel kapcsolatos érveit az alperes a perben sem fejtette ki, a bírság kiszabása jogszerűségének mérlegelésénél ezt nem vette figyelembe.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon

kívül helyezését, és a felperes keresetét elutasító határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a munkaügyi bíróság megszegve a Pp. 339. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakat, mivel jogszerűen meghozott közigazgatási határozatot változtatott meg. A munkaügyi ellenőrzés alapján kiszabható bírság objektív alapú szankció, amelyet az ellenőrzés során megállapított jogszabálysértés ténye alapoz meg. A bírság összegének meghatározásakor a szabályszegés értékelése, és nem a felperes körülményeinek, valamint a jogszabálysértés megvalósulásához vezető helyzetnek a vizsgálata képezi a hatóság feladatát. Méltányosság gyakorlására sem a munkaügyi ellenőrzést végző szervek, sem a közigazgatási perben eljáró bíróságok nem jogosultak.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme jogszabálysértés hiányában a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és az alperesnek a költségeiben való marasztalására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 275. § (1)bekezdésében foglaltak alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak alapján nem alapos.

A perbeli esetben az ellenőrzés alá vont munkavállalók rendelkeztek AM könyvvel, amit a helyszínen bemutatnak, és amelyekben az adott napokra vonatkozóan, vagyis 2009. július 1-jén, 2-án és 3-án a munkavégzés napja, a munkáltató neve és székhelye, a munkavégzés helye, a munkakör, a kifizetendő munkadíj rovat kitöltésre került, és azokban a munkavállalók aláírása is szerepelt. Az elsőfokú hatóság határozatának tényállásában azt rögzítette, hogy az AM könyveket a felperes részéről dr. U. Gy.-né írásbeli meghatalmazás nélkül töltötte ki. Ezt a megállapítást az alperes másodfokú hatósága mellőzte, és a tényállást akként módosította, hogy a felperesnél főállásban munkaszerződés alapján alkalmazásban álló dr. U. Gy.-né munkaköri feladatához tartozott az AM könyvek költsége, ahhoz írásbeli meghatalmazásra nem volt szükség, és a munkavállalók is alappal következtethettek az eljáró személy jogosultságára.

Az ellenőrzés során az alkalmi foglalkoztatásban való megállapodást dr. U. Gy.-né és az érintett munkavállalók egybehangzóan állították.

Az Mt. 76. § (1) bekezdése értelmében a munkaviszony - ha törvény másként nem rendelkezik - munkaszerződéssel jön létre. Az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás is - amihez a közterhek egyszerűsített befizetése kapcsolódik - munkaviszony, de arra a Munka Törvénykönyve rendelkezéseit az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek

egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvénybe (Alk.tv.) foglalt eltérésekkel kell alkalmazni (Alk.tv. 11. §). Így az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony a tárgyévben kiadott AM könyvvel rendelkező munkavállalóval létesíthető (Alk.tv. 3. § (1) bekezdés), a törvényben meghatározott időbeli és munkabérbeli korlátok között (Alk.tv. 2. § (1)-(3) bekezdés). E törvényi rendelkezések megszegése esetén a munkáltatóra az általános munkajogi, társadalombiztosítási és adóigazgatási szabályok az irányadók (Alk.tv. 2. § (6) bekezdés és a törvény 2. §-ához fűzött indokolás). Ebből következően amennyiben a munkaügyi ellenőrzéskor kétséget kizáróan megállapítható az alkalmi foglalkoztatásra, annak időtartamára és a munkabérre vonatkozóan a felek között létrejött megállapodás és arra a rendelkezésre álló AM könyv hiányos bejegyzéseiből is lehet következtetni, a munkaviszony ettől eltérő minősítése nem jogszerű, mivel az általános munkajogi szabályok alkalmazása az Alk.tv.-ben meghatározott időbeni és munkabérbeni korlátok megszegése esetén jöhet szóba (Mfv.II.10.640/2009/2., Mfv.II.10.623/2007/3.).

A másodfokú hatóság megállapította, hogy dr. U. Gy.-né a munkáltató nevében járt el és jogosultságára a munkavállalók is alappal következtethettek, eljárása a munkajogi szabályok alkalmazása szempontjából érvényes volt (Mt. 74. § (2) bekezdés). A felek között pedig az alkalmi foglalkoztatásban való megállapodás nem volt vitás, így az AM könyvekből a munkáltatói aláírás és a közteherjegy beragasztásának hiánya önmagában minden további körülménytől függetlenül nem zárta ki az Alk.tv. hatálya alá tartozó foglalkoztatást.

A Legfelsőbb Bíróság a munkaügyi bíróság ítéletének indokolását fentiek szerint kiegészítette. Felperesi felülvizsgálati kérelem vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelem hiányában a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet abban a részében, amelyben az alperes másodfokú határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően megváltoztatta, és a bírság összegét 1.700.000 forintra csökkentette, nem érinthette, ezt meghaladó részében a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint megillető teljes személyes illetékmentességre figyelemmel a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2011. december 14.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

bírósági tisztviselő